

Bostgarren mundua

FELIX Guattari zena 1980eko hamar kadan bostgarren munduaz mintzatu zen. Kontzeptu horren barnean mugimendu nazionalitariak (abertzaleak dei ditza-kegunak euskara garbian) sartu nahi zituen Guattarik.

Baina mugimendu abertzaleekin batera bertze zenbait gizarte mugimenduen eginkizunak aipatu zituen pentsalari frantsesak. (Parentesi artean erran behar da Guattarik, ohizko Lacanzalea izanik, izugarritzko lan interesgarri egin duela psikoanalisi, Freud, Lacan eta enparau guzti horien hitzontzikeria salatuz).

Guattarirendako, mugimendu abertzaleak Hirugarren Munduan ezezik, Lehen Munduan eta Bigarren Munduan ere agertu dira: Palestindarrak, Armendiarrak, Euskaldunak, Irlandarrak, Korspak, Lituandarrak, Amerindioak, Kurdoak,... Menperatu diren herri horiek Laugarren Munduan, hots, miseria gorrian bizi dira (miseria fisikoa zein kulturala eta beti politikoa). Guattarik zioenez, definitugabeko herrien nebulosa horrek gero eta garrantzia handiagoa izanen du nazioarteko harremanetan. Are gehiago, berarendako, Bostgarren Mundu Nazionalitari horren eginkizuna ez da izanen gehiagorik defentsiborik, baizik eta gaur egungo balore kulturelei, praktika sozialei eta gizarte-modeloei berrikuntza erabakiorra ekarriko diela. Hortaz, lurraldekotasun nazionalitarien bereganatzea izan beharko du eginkizun garrantzitsuenetarikoa, hots, homogenokeria kapitalista eta estatuetatik at, eta gose eta hilketatik kanpo dagoen bizitzaren aldeko burruka.

Guattarirendako, arazo nazionalitaria ez datza arrazan, etnien, hizkuntzan edo eta kulturen. Herriak antolaketa subjektibo konplexuak izanik, osagai heterogenoak eta are desakortak dauzkate. Beraz, azpimarratu nahi

zuen zera da, singularitasun-prozesuaren sorrera bera, askatasunaren, desioen eta sormenaren espazioak (lurraldeak) eraki nahi izatea. Bostgarren Munduko burruka horiek ez dira ohizko askapen nazionalaren aldekoak, zeinak Nazio-Estatua lortzearen aldekoak baitira.

Mundu-Kapitalismo Integratuak lortu duena zera izan da, kapital sozialduaren bidez, medio informatikoen bitartez, gizabanako bakoitzari sistemak nahi (eta behar) dituen lanerako disziplina, balore-hierarkia, eta baztertze soziala 'emaitea'. Hortaz, zenbait gizatalderi bizitzen irauteko lurralde esistentzialak beharrezko zaizkien heinean, kapitalismo mota berri horren aurka zenbait gizarte mugimendu azaldu dira: inmigratio mugimenduetatik hasi, mugimendu ekologista desberdinetatik pasata eta intsumisoengana, justizian oinarrituriko benetako bakezaleengana eta antimilitaristarengana iritsiz; bai eta antinuklear eta emakumezko mugimenduak ere, hau da, gatazka sozialean ohizko eskemak eta politikokeriak alboratuz, bertze politika mota berri bat praktikan ezarri nahi duten gizarte mugimendu berriak.

Hori honela izanik, argi dago ezinezko dela 'amankomuneko' programa soil batetan, edo eta erakunde soil batetan mugimendu horiek guztiok daukaten aberastasuna sartzea. Izan ere, talde desberdin horien helburuak, metodoak, sentiberatasunak eta logikak berak ere, ezberdin dira oso. Berorien pluraltasuna, aniztasuna eta kontrastatua nabariak izan arren, bakoitzak, bere erara, kapitalak eta bere Estatuak murrizten eta ezabatzen nahi duen bilbe sozial baten birrosatzearen ahaleginean parte hartzen du. Bilbe sozial berri horren antolaketa da, hain zuzen ere, gauzatzeko politika mota berria, esoterismo, leninismo eta maois-

mo mota guztietatik at egonen dena. Ondorioz erran daiteke beharturik gaudela geure herraminta kontzeptualak birrasmatzera, errealtate horren aberastasunaz jabetzekotz.

Hortaz, eginkizun teoriko-praktiko baten aurrean gaudela baieztatu daiteke, non ekintzek, ekintzengatik berengatik ez garamatzate inora edo eta, are okerrago, hondamendira eramanez gaitzakete, baldin eta ekintza horien gida teorikoaren garrantziaz eta sakontasunaz jabe ez bagara. Agian, egun eta hemen, herraminta kontzeptual berrien beharra gero eta beharrezkoago da, batzu ohizko marxismo-leninismoan ezkatzen diren bitartean, eta bertze batzu esoterismo maoistan erortzen direnean.

Guattarirekin diogun guk ere, ezen burruka nazionalitarien orain arte errekontziliaezinezko izan diren bi perspektiba bateratu beharko dutela: Alde batetik, osagai bakoitzaren autonomia gordez eta kanpoko aparailu politikoen eskusartzerik gabe, askapen-burruka desberdinen baldintzak sortzea; eta bertzetik, botere-zentzugune hegemonikorik bilakatu barik, errepresioaren erasoaren kontra babesturik egonen diren burrukarako informazio eta erabakitze-aparailuak ezartzea.

Burruka abertzale horiek okertze nazionalista-estatualistik aldizkari diren neurrian, kapitalista ez diren mekanismo sozialak bul-tzatzen dituzten heinean, Metropolietaiko proletario berriekin eta Hirugarren Munduko zapalduen bateratzen diren arabera, gauden krisi sakonetik atera gaitzakete.

Guattarik zioenez, XXI. mendea mugimendu nazionalitarien mendea izanen da. Hala biz!

JOSEBA TOBAR ARBULU
INGENIARIA

Oiartzungo erregeak: intosikazioaren kabalgata

LATZA izan da, pentsaezina. Beldur gara azkenean ez ote den heriotzaren zalduna zerutikan jeitsi bere sega zorrotzarekin geure buruak moztera... Are gehiago, zaldian jeitsi beharrean abiadura handiko trenarekin hartu duela dirudi.

Alde guztietatik hitzegin da: Udaleko oposizioa, prentsa, intelektualitatearen eta jakinduriaren bandera eramanez ohi dutenak, demokraziaren salbatzaile sutsuak, irratia, guraso, irakasle, baserritar, langile... agian haurrak eta mintzatu dira. Debate baten abiapuntuan ote gaude?

Tronpetak soinu ozenez eta ez dakigu oraindik zenbat mila milioi batioko indarrez (zaila bait da neurtzea) belarriak txikitu dizkigute diktadura batean bezalaxe ez diogula jendea-ri aukeratzen utzi errepikatuz, gure 'estrategia marxistaren' barruan kokatu behar dela egin duguna esanez, inposaketaren arrazioa berterik ez dugula berretsiz, armada serbiarreko buru den Milosevicenkin parekatuz!

Bat batean duela hilabete batzuk gertatu zenaren susmoa hartu diogu asuntuari. Hartan bezalaxe, oraingoan ere gezurra goraituz pintzelada zorrotz eta pozoi-indutako tinte-az apaindu dituzte koadroak: paisajea desberdina izan arren, egilea eta markoa bera da. Iaz, herriarrek mehatuak jaso omen zituzten Oiar-

tzungo bakearen aldeko ekintzetara joaten baziren (gogora dezagun Diario Vascok idatzitako 'kulebroia'). Oraingoan, aldiz, inposaketaren arrazioa! Zinez ez genuen sekula pentsatuko manipulazioak eta intosikazioak (esan eta egin ez dena sinestuz) eta egia bihurtzearen artean horrelako neurriak hartuko zutenik.

Herri Batasunaren postura eta jokaera garbia izan da. Joan den urtera jo behar dugu, hasieratik hain zuzen ere. Kabalgataren antolatzaileek jakin bazekiten aurrean HBk zein postura erakutsiko zuen, ez zela dirulaguntza ematearen aldekoa hain zuzen ere. Ez da beraz bat bateko su 'patriotiko' baten ondorioz hartutako erabakia. Beste edozein herrietan ez bezalaxe, gure herriko haurrek bi egun ospetsu izaten dituzte. Hamabost eguneko tarte horretan bi aldiz jasotzen dituzte telebistan iragarritako opariak: Olenzero menditik jeisten denean eta Erregeak zaldiz etortzen direnean. Nahiz eta ohartzen garen helburu berarentzako kulturalki arrazoiak diren bi pertsonai hauek (guturiko askok Erregeetan jaso ditugu Gabon-opariak) aukeraketa baten beharra ikusi genuen eta ikusten dugu. Beraz, herriko errealtatera gehiago hurbiltzen denez, Olenzeroen irudia goraitatzea normala iruditzen zitzagun eta horrela egin dugu.

Baina, kontuz! Ez gaude Erregeen kontra (antimonarkikoak izan arren, noski) eta ez dago zalantzarik guraso bakoitzak ikusi beharko duela zer nolako heziketa eman nahi dion bere haurrari. Eta mintzatu diren gehienek ez badakite ere, Udaletxearen laguntza jaso dute. Eskatu bezala Herriko plaza itxi zen, behar zituzten tablaku eta gainontzekoak erabili zituzten, Udaltzaingoa bere lana bete zuen eta haurrak ilusioz beterik Erregeen magalean eseri ziren.

Gezurra badirudi ere, norbaitek Ertzaintzari deitu zion Udaltzaingoa bere lana beteko ez zuelakoan edo eta Kabalgata hasi baino ordu erdi lehenago irati batek hots egin zuen Udaletxera istilurik egon ote zen galdezka. Duela hogeitaz guztiok argi ikusten genuen Olenzero bultzatu behar zela. Orain, ordea, gauza bera egiteagatik urte haietan ados zeuden batzuk lepoa moztu nahi digute. A! Ia ahaztu egin zitzaigun: bazenekiten Donostiako Udalak ez zuela xentimorik ematen Olenzeroentzat? Hemen esatera aldatu beharko dugu: «Etxean otso, kanpoan uso» alegia.

IMANOL BARRENETXEA URKIA
JOKIN IZAGIRRE ELIZONDO
HB-KO ZINEGOTZIAK

BERRIAKZIRI

VICTOR GARRIGORDOBIL
Sabino Arana
sariduna
DEIA

«Gotzai-
nek herria-
ren egoera ezgutu behar dute»

FELIPE GURRUTXAGA
Abokatu
EGIN

«Estatuak
etekin poli-
tikoa ateratzen dio droga tra-
fiko ilegalari»

SPIKE LEE
'Malcolm X'
pelikularen
zuzendaria
DIARIO DE
NAVARRA

«Ezein
zuzendari
zurik ez zukeen hobeki eginen
pelikula hau»

JAIME UGARTE
Euskal Ziklismo
Federazioko
lehendakaria
EL MUNDO

«Izkarak
egin deza-
keen gauzarik hoberena zi-
klismotik desagertzea da»

ZAKILIXUT

© Olariagak

